
Bogsertrossen

Utgåva 17

Jan 2007

INFORMATIONSBLAG FRÅN "FÖRENINGEN FÖR BEVARANDET AV BOGSERBÅTEN ROLF SEFFLE"

Då är det dags att summera det gångna året 2006, ett hundra år sedan Rolf levererades från Thorskogs varv till Borgviks bruk. Detta tyckte vi skulle uppmärksammas lite extra. (Mer om firandet längre fram i bladet). Vi tog bort vintertäckningen i vanlig ordning i maj månad och putsade och fejade lite extra med tanke på det kommande jubileet. Några större arbeten hade vi inte gjort under vintern.

Ur loggboken

2006

Den 10/6 avgick vi från Sandviken mot Säffle för hundraårsjubileet. Det var ett strålande vackert väder med sol och ca 25 grader varmt. Vi lade till vid kajen strax ovanför kanalbron och med Seffle Motorverkstads byggnader på andra sidan älven, där motorn i Rolf tillverkades för 56 år sedan

Efter en stund anlände bogserbåten Årås, numera hemmahörande i Liljedal. Det kan nämnas att även Årås är byggd på Thorskogs varv och har en Seffle tändkulemotor. Vi fick även besök av ett par mindre båtar försedda med tändkulemotorer. På land visades det några veterantraktorer samt en lastbil med "Hesselman-motor" samt ett flertal

tändkulemotorer. Detta var mycket populärt och det kom önskemål att det borde ordnas en motordag i Säffle varje år.

På kvällen avslutades firandet med en fest i gamla kanalvillan vid slussen i Säffle. Man kunde nog inte finna ett lämpligare ställe att fira Rolfs hundraårsdag än denna villa som en gång var bostad åt kanalmästaren och ligger endast ett fåtal meter från slussen där Rolf har passerat förbi ett oräkneligt antal gånger under årens lopp. (Här en bild tagen från balkongen på Rolf vid söndagens tur med stödmedlemmar).

Vi fick även ta emot gåvor till Rolf. Från Säffle kommun fick vi en penninggåva, från Per Hilding,

bogserbåten Årås fick vi en Sefflemotorvimpel, från Arne Eriksson och Ove Henriksson med familjer fick vi en tavla med Rolf på, från Karl-Axel Johansson fick vi en arbetaroverall från Säffle Motorverkstad och från Ellen Bruce fick vi en Seffle-motor flagga.

ROLF k-märkt

I samband med att vi firade att Rolf blivit ett hundra år blev Rolf K-märkt. Lena Björk från Statens Maritima Museer kom till Säffle och överlämnade en fin mässingsskylt att sättas upp på Rolf för att visa att båten är K-märkt. Här följer motiveringen::

Motivering av k-märkningsbeslut.

1 Det kulturhistoriska sammanhanget.

Bogserbåten Rolfs historia är knuten till den region där fartyget idag är hemmahörande. Det finns ett gott dokumentationsmaterial som beskriver fartygets historia. Rolf är teknikhistorisk- samhälls- och personhistoriskt intressant.

2 Tekniskt tillstånd.

Skrovformen har inte förändrats. Vid ombyggnaden 1950 plockades ångmaskinen ur och istället installerades en 2.cylindrig Seffle tändkulemotor. Samtidigt byttes styrhytten av trä mot en ny i stål. Färgvalet följer det ursprungliga. Skovet är nitat stålskrov. Vid byte av plåtar ovan däck har nitning använts. 1995 byttes trädäcket till ett nytt i samma material.

3 Utrustning.

Hytter under däck är renoverade till ursprungligt skick där äldre användbart material återanvänts. Inredningen är enligt ursprunglig disposition med främre hytt, kaptenshytt, maskinisthytt och en aktrre hytt. Efter renoveringen 1994 har tillkommit en radar, räddningsflotte samt flytvästar.

4 Tillgänglighet – Verksamhet.

Ligger vid kaj i Säffle och visas för intresserade. Har fast kajplats vid Säffle Marinmotormuseum. Deltar vid olika evenemang i Vänern och på Västkusten.

5 Bedömning.

Rolfs historiska värde ligger bland annat i att fartyget tydliggör en utvecklingsprocess från ångbogserare byggd 1904 till nuvarande skick från 1950-talet. Särskild intressant är att tändkulemotorn inte har bytts ut mot en högvarvig dieselmotör. Fartygets skick speglar verksamheten som bogserare från 1950. Upplevelsevärde präglas av äkthet och kvalitet både i helhet och i detaljer. Det pedagogiska värdet är mycket tydligt och omfattar skeppsteknik, framförande och funktion.

Enligt ansökan framstår bytet av trämast till stålmast som det tydligaste avsteget från en annars påtaglig kulturhistorisk inriktning i arbetet med fartyget.

Stort arbete läggs ner på att bevara och bruka tändkulemotorn.

Helhetsbilden, historiskt värde, dokumentationen och pedagogiskt värde, ger en k-märkning i kategori som synnerligen värdefull.

Strax före jul så fick vi även en fin bok där Sveriges alla K-märkta fartyg (ca. 70st) är beskrivna.

Den 12/6, 15/6, 19/6, 20/6, och 23/6 körde vi turer till Floghall.

Den 6/7 körde vi ett sällskap från Säffle till Sandbackens badplats

Den 10/8 Avgick vi från Sandviken till Gjuterihåla i Säffle där vi lastade byggnadsmaterial åt Säffle Motorbåtssällskap. Detta skulle ut till klubbholmen Floghall för att bygga en ny miljötoalett. Vi hade även en mindre pråm lastad med grus och sand med på släp.

Den 13/8 åter mot Säffle.

Den 24/8 ännu en tur till Floghall.

Sista turen för året var den 31/8 då vi avgick till Säffle för att hämta en flytbrygga som kommunen kasserat. Den skall läggas vid Marinmotormuseet vid Sandviken.

Kulturpris.

Den 11, dec. var Bernt Johansson, Benny Stolpe, Rustan Werling och undertecknad Kent Olsson inbjudna till Säffle Medborgarhus för att mottaga ett pris. Det visade sig att "Föreningen för att bevara bogserbåten Rolf" var utsedda att få Säffle kommuns "Kulturminnesvårdspris" för år 2006. Det var tredje året som detta pris utdelades. Här kommer motiveringen:

"Kulturminnesvårdspriset 2006

Säffle kommuns kulturminnesvårdspris år 2006 tilldelas **Föreningen för bevarandet av bogserbåten Rolf.**

Bogserbåten Rolf byggdes 1906 på Thorskogs varv vid Götaälv. Det var Borgviks bruk som hade beställt båten. När Billeruds AB köpte Borgvik kom Rolf att ingå i Billeruds stora flotta. Hemmahamn blev Slottsbron.

1950 plockades ångmaskinen ur och ersattes av en Seffle tändkulemotor på 170 hk. Då blev Säffle hemmahamn till 1956. Sedan dess tjänstgjorde Rolf på olika håll och med olika uppdrag fram till 1982. Då hammade Rolf på Hönö och blev mest liggande vid kaj och de sista sju, åtta åren förföll bogserbåten allt mer.

Rolf blev till salu 1994 och då bildades Föreningen för bevarandet av bogserbåten Rolf, som köpte båten. Målsättningen var att renovera och återställa Rolf i det utförande båten hade på femtiotalet när Rolf trafikerade Byälven och Säffle Kanal.

Rolf anlände till Säffle de 12 september 1994 efter nästan 20 år på Västkusten.

Bogserbåten Rolf är en viktig industrihistorisk klenod, ett minnesmärke inte bara över tändkulemotorn och det tekniska kunnande som var förknippat med Bruce-motorn utan också över den värmländska skogsindustri och sjöfartsnäring som en gång lade grunden till våra dagars välfärd.

Föreningen har nu i dryga tiotalet år framgångsrikt och med stor kompetens arbetat med att restaurera och underhålla bogserbåten Rolf. Föreningen har dessutom arbetat för att sprida kunskap och skapa intresse för äldre fartyg och motorer, dels genom att arrangera båtutflykter med kunniga och engagerade guider och dels genom att aktivt arbeta i nätverk med andra organisationer som arbetar för att bevara marinhistoriskt viktiga fartyg och miljöer.

När bogserbåten Rolf i år blev K-märkt av Statens Maritima Museer innebar det att den 100-åriga båten tog plats i ett unikt sällskap som innehåller blott 70 svenska båtar och fartyg.

Kulturnämnden vill genom sitt val markera att <Föreningen för bevarandet av bogserbåten Rolf är en mycket värdig mottagare av Säffle kommuns kulturminnesvårdspris.

Kerstin Ejnevik Bäckstrand
ordf. kulturnämnden.
Anneli Romany Engström
kulturchef."

Ur stadgar för

Säffle kommuns kulturminnesvårdspris

§ 3

För att erhålla priset ska mottagaren ha gjort en kulturvårdande insats som förskönar omgivningen. Främst avses restaurering eller vård av byggnader eller miljöer, inom Säffle kommun, där arbetet utförts på ett sådant sätt att hänsyn tagits till byggnadens eller miljöns ursprungliga utseende.

Priset bestod av ett fint diplom som kommer att pryda aktersalongen i Rolf samt en nytvunnen bok med gamla Säffle-bilder tagna av den legendariske Säfflefotografen Ludvig Åberg.

Boken blir ett fint tillskott till vårt skeppsbibliotek.

Missöden.

En båt som varit i bruk i hundra år har naturligtvis varit med om ett och annat. Några större haverier eller olyckor har vi inte hört talas om, men den 8 juli år 1908 då Rolf var nästan ny så hade Rolf varit i Göteborg med en pråm, B1 från Borgvik och på återresan så gick pråmen som var lastad med stenkol läck och sjönk utanför Örehamn på Värmlandsnäs ost sida.

En gång skulle Rolf gå från Säffle till Slottsbron. När man kom ut i Byviken så mötte man kraftig sjö och Rolf dök djupt i vågorna. Man beslutade sig för att vända och Rolf började rulla när hon fick vågorna från sidan. Då kom eldaren upp och talade om att det var så mycket vatten i båten att det vid båtens överhalingar

för upp efter skrovsidorna i maskinrummet och slog i taket. Någon sprang då ned i hytterna och upptäckte att man hade glömt att stänga ventilerna (fönstren). Då Rolf dök i vågorna spolade vattnet in.

Vi vet också att Rolf grundstötte två gånger i Vänern på sjuttioalet. Ena gången så uppstod en läcka så att Rolf fick tas upp på varvet i Åmål för reparation.

Årsmöte

Årsmöte hölls 2007-01-12 hemma hos Eva o Sture. Efter sedvanliga mötesförhandlingar så diskuterades ROLF:s och föreningens framtid. Vi beslutade att Rolf inte ska kunna säljas utan om föreningen upphör skall Rolf doneras till i första hand Säffle kommun eller någon stiftelse eller förening som kan ta hand om och vårda Rolf i den anda som vi gör.

Vill någon andelsägare ej vara med längre skall den ursprungliga insatsen betalas tillbaka. Vi beslutade även att försöka få med några yngre intresserade och arbetsvilliga personer i föreningen. Denna person får då erlagga samma insats som övriga andelsägare har gjort.

Ny Medlem

På årsmötet valde vi in Gunde Karlsson, Åtorp som ny andelsägare. Han har redan hjälpt oss en del med arbetet på Rolf och hälsas här hjärtligt välkommen!

Planerade arbeten

Vi planerar att under våren torrsätta Rolf samt blåstra och måla botten. Vi undersöker för närvarande olika alternativplatser för detta. Vi har även ett irriterande "klonkljud" när motorn går på tomgång. Detta beror på att vevaxeltappen vid främre cylindern slitits oval vid en tidigare varmgång. Detta gör att lagerspelet blir onödigt stort med "klonkandet" som följd. Vi kommer att försöka åtgärda detta med att på något vis försöka slipa vevaxeln på plats och sedan skava in vevlagret på nytt. En bokhylla till vårt skeppsbibliotek står på önskelistan samt renovering av pentryt.

Sommarprogrammet 2007.

Inga planer är ännu fastlagda inför sommaren. En sjöfarts och motordag i Nysäter planeras ev. och då är Rolf inbjuden. Varfshistoriska föreningen i Göta-Älvdalen planerar ett jubileum vid Thorskog och önskar att Rolf kan delta.

Vi vill tacka alla som skänkte de fina vinsterna till våra lotterier i samband med jubileet: **Br. Örnvald, Kjell Olofsson, Daniel Carlsson, Kg Knutsson, ExTe, Textilcompaniet, Berner, Karosseritillbehör, Sjödoden, Optimera, Trux, Föreningssparbanken, Billerud**

Gruvön, Stina Ruus, Statoil Pellets, Eva Thörner, CCI Valve Technology AB, Rastens solarium med flera.

Vi önskar alla Stödmedlemmar och andra en God Fortsättning på det nya året.

"Föreningen för bogserbåten Rolfs bevarande Seffle."

Kent Olsson

PS. Vi skickar med ett inbetalningskort för medlemsavgiften -07. Det är fortfarande 100kr. Glöm ej att ange avsändare, (namn eller medlems nr.) DS.